

European
Commission

SINERGIJOS VEIKSMŲ PLANAS

Civilinės, gynybos ir kosmoso
pramonės sinergijos veiksmų
planas

Briuselis, 2021 01 19
COM(2021) 70 *final*

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, EUROPOS VADOVŲ
TARYBAI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ
KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI**

Civilinės, gynybos ir kosmoso pramonės sinergijos veiksmų planas

1. ĮVADAS

Vieno iš svarbiausio ir ilgiausiai Europos automobilių pramonėje taikomo novatoriško sprendimo ištakos – gynybos pramonėje. Švedijos mechanikos inžinierius Nilsas Ivaras Bohlinas vienoje Europos aeronautikos bendrovėje projektavo katapultos krėslus, o vėliau, jau dirbdamas Europos automobilių bendrovėje, sukūrė naują saugos diržą. Pilotų naudojamų saugos diržų inspiruotas tritaškio tvirtinimo saugos diržas tapo pasauliniu automobilių pramonės standartu ir nuo tada, kai buvo pradėtas naudoti automobiliuose, išgelbėjo daugiau kaip milijoną gyvybių.

Šis pavyzdys parodo, ko siekė Pirmininkė U. von der Leyen¹ savo vadovaujamai Komisijai pavesdama „užtikrinti civilinės, gynybos ir kosmoso pramonės kryžmaveiką“ ir „susitelkti į esminės kosmoso, gynybos ir saugumo sąsajos gerinimą“. To siekiant 2020 m. kovo mėn. Europos pramonės strategijoje² paskelbtas „Civilinės, kosmoso ir gynybos pramonės sinergijos veiksmų planas, be kita ko, programų, technologijų, inovacijų ir startuolių lygmeniu“, kurį palankiai įvertino Taryba³.

Šiuo veiksmų planu (tritaškio tvirtinimo saugos diržo išradimo istorijos įkvėptu planu) suteikiamas pagrindas vykdyti konkrečius politikos veiksmus siekiant trijų pagrindinių tikslų:

- didinti atitinkamų ES programų ir priemonių papildomumą, siekiant padidinti investicijų efektyvumą ir rezultatų veiksmingumą (*sinergija*);
- siekti, kad moksliniams tyrimams ir plėtrai, įskaitant gynybą ir kosmosą, skiriamas ES finansavimas duotų ekonominės ir technologinės naudos ES piliečiams (*tarpsektorinis technologijų išplitinimas*)⁴;
- palengvinti civilinės pramonės mokslinių tyrimų laimėjimų ir civilinės pramonės skatinamų inovacijų naudojimą Europos bendradarbiavimo gynybos srityje projektuose (*kito sektoriaus technologijų perėmimas*).

Sinergija. Sudėtingomis tarptautinėmis sąlygomis, kuriomis ES turi išsaugoti savo technologinį pranašumą ir remti savo pramoninę bazę, 2021–2027 m. ES daugiametėje finansinėje programoje (DFP) reikšmingai padidinamos investicijos į technologijas, naudojamas gynybai arba susijusiems civiliniams tikslams, pavyzdžiui, saugumo, judumo, sveikatos, informacijos valdymo, kibernetinėje ir kosmoso srityse. Vadovaujantis papildomumo principu, atitinkamos DFP programos apima

¹ Žr. įgaliojamuosius raštus, skirtus [Vykdomajai pirmininko pavaduotojai M. Vestager](#) ir [Komisijos nariui T. Bretonui](#).

² Komunikatas COM(2020) 102, 2020 m. kovo 10 d.

³ 2020 m. birželio 17 d. Tarybos išvados dėl saugumo ir gynybos (8910/20): „Taryba palankiai vertina raginimą užtikrinti didesnę civilinės ir gynybos pramonės, įskaitant kosmosą, sinergiją ES programose, kartu atsižvelgiant į atitinkamų ES programų ir iniciatyvų nevienodą pobūdį ir skirtingus teisinius pagrindus, įskaitant Europos kosmoso programų civilinį pobūdį, kad būtų veiksmingiau naudojami išteklių ir technologijos ir kuriamos masto ekonomijos.“

⁴ Vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu, kai nebeliks poreikio apsaugoti pagrindinį veiklos pranašumą lemiantį turtą.

moksline tyrimus, plėtrą, demonstravimą, prototipų kūrimą ir diegimą (novatoriškų produktų ir paslaugų viešąjį pirkimą).

Besiformuojančių ir perversminių technologijų paplitimas civilinėje, gynybos ir kosmoso pramonėje suteikia naujų ES programų ir priemonių sinergijos galimybių⁵. Struktūrinis požiūris, kuriuo nustatomi tinkami šių priemonių procesai ir mechanizmai, kartu atsižvelgiant į jų konkrečius tikslus ir apribojimus, lems paveikesnį finansavimą, sumažins dubliavimo riziką ir padidins pridėtinę vertę ES mokesčių mokėtojams.

Tarpsektorinis technologijų išplatinimas. Didesnės investicijos į gynybą taip pat turi būti naudingos visai ekonomikai, kartu visapusiškai atsižvelgiant į gynybos sektoriui būdingus suvaržymus (pvz., į nacionalinių valdžios institucijų vaidmenį valdant paklausą, tvarkant informaciją arba į konkrečias intelektinės nuosavybės teisių taisykles). Padidinus visuomenės informuotumą apie esminį ES saugumo, gynybos ir kosmoso srities išlaidų moksliniams tyrimams ir plėtrai (MTP) didinamąjį poveikį kartu didinama visuomenės parama šioms iniciatyvoms.

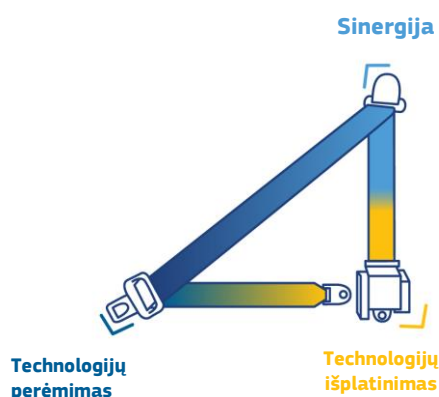
Šiomis išlaidomis atsižvelgiama į poreikį užtikrinti didesnę visuomenės saugumą ir jos yra ilgalaikės investicijos į tvarią technologinę plėtrą, ekonominę atsparumą ir augimą. Kelios pasaulinio lygio Europos įmonės savo poziciją užsitikrino dėl Europos gynybos mokslinių tyrimų rezultatų tarpsektorinio išplatavimo įvairiose srityse: nuo šviesolaidžio technologijų iki civilinių orlaivių ar net konservuoto maisto. Panašiai, daugelis pirmiausia kosmoso srityje įdiegtų inovacijų, kaip antai skaitmeninių vaizdų sudarymo jutikliai, insulino pompos ar belaidės ausinės, paskui sėkmingai pritaikomos civilinėms reikmėms. Sistemų GALILEO, EGNOS ir „Copernicus“ renkami palydovų duomenys ir teikiamos paslaugos naudojami daugelio sričių taikomiosiose programose ES viduje ir už jos ribų ir todėl yra labai naudingi didinant ekonominę gerovę ir bendrą gyvenimo kokybę.

Kito sektoriaus technologijų perėmimas. Aiškia ribą tarp civilinių ir gynybos mokslinių tyrimų, ypač bazinių technologijų (žemo technologinės parengties lygio) sektoriuose, nubrėžti dažnai darosi vis sunkiau. Dėl žinių globalizacijos, prieigos plačiajai visuomenei ir visuotinės prieigos prie duomenų technologijas pritaikyti civiliniams tikslams tampa vis pigiau. Kita vertus, daugelis besiformuojančių ir skaitmeninių technologijų, įskaitant dirbtinį intelektą (DI), mikroelektroniką, duomenų debesijos infrastruktūrą ir robotiką, suteikia daug su gynyba susijusių galimybių.

Inovacijas šiose srityse dažnai kuria startuoliai, mažosios ir vidutinės įmonės (MVĮ) bei mokslinių tyrimų ir technologijų organizacijos. Kai įmanoma, Europos gynybos pramonė turėtų turėti galimybę pasinaudoti ES civilinės pramonės mokslinių tyrimų laimėjimais, kad būtų išvengta brangiai kainuojančio mokslinių tyrimų dubliavimo⁶.

Skatinant atitinkamą ES finansuojamų priemonių sinergiją ir sudarius palankias sąlygas civilinės, kosmoso ir gynybos pramonės kryžmaveikai (kito sektoriaus technologijų perėmimui ir tarpsektoriniam jų išplatimui) gali paspartėti Europos ekonomikos augimas, tolesnė bendrosios rinkos plėtra ir padidėti Europos piliečių saugumas.

Remiantis įvairių visos Sąjungos subjektų – ne tik gerai įsitvirtinusių civilinės, gynybos ir kosmoso pramonės lyderių, tačiau ir MVĮ bei startuolių – praktine patirtimi bus lengviau stiprinti Europos

⁵ Reqlamento dėl bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Europos horizontas“ ir su ja susijusių dalyvavimo ir sklaidos taisyklių IV priede išdėstytos konkrečios nuostatos dėl sąveikos su kitomis programomis.

⁶ Žr., pvz., ataskaitą „Horizon 2020-funded security research projects with dual-use potential: An overview (2014–2018)“, EUR 30210 EN, Joint Research Centre.

bendradarbiavimą, didinti konkurencingumą ir atsparumą.

Atsižvelgiant į tai, šiame veiksmų plane pateikiama **11 veiksmų**⁷, kuriais: a) stiprinamas pajėgumais grindžiamas požiūris saugumo sektoriuje; b) stiprinama ES programų ir priemonių sinergija; c) remiami startuoliai, MVĮ ir mokslinių tyrimų ir technologijų organizacijos; d) stebimos ypatingos svarbos technologijos siekiant sumažinti priklausomybę; e) skatinama nustatyti mišrius civilinius ir gynybos standartus; f) skatinamos inovacijos bei civilinės, gynybos ir kosmoso pramonės kryžmaveika ir g) pradedami trys pavyzdiniai projektai, galintys nulemti esminius pokyčius.

Nors šio veiksmų plano taikymo sritis apima tik ES programas ir priemones⁸, sinergijos skatinimas ES lygmeniu gali paskatinti imtis panašių veiksmų nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis, be kita ko, teikiant bendrą nacionalinį finansavimą ES projektams ir taip didinant tikėtiną teigiamą poveikį.

Nors į šio veiksmų plano taikymo sritį atitinkamos valstybių narių inicijuotos saugumo ir gynybos iniciatyvos⁹ nepatenka, į jas, visų pirma į strateginį kelrodį, suderintą metinę peržiūrą gynybos srityje (CARD), nuolatinį struktūrizuotą bendradarbiavimą (PESCO) ir susitarimą dėl civilinių BSGP pajėgumų¹⁰ taip pat bus atsižvelgiama. Prireikus taip pat bus atsižvelgiama į ES ir NATO bendradarbiavimą, be kita ko, kiek tai susiję su sąveikumu. Komisijos tarnybos toliau glaudžiai bendradarbiaus su Europos išorės veiksmų tarnyba (EIVT) ir Europos gynybos agentūra (EGA), į kurių atitinkamą veiklą bus atsižvelgiama siekiant užtikrinti sinergiją ir kryžmaveiką¹¹.

Platesniame geopolitiniame kontekste ES įsipareigojo parengti bendrą transatlantinį požiūrį į ypatingos svarbos technologijų apsaugą, atsižvelgdama į pasaulinius ekonomikos ir saugumo srities susirūpinimą keliančius klausimus, ir bendradarbiauti technologijų, prekybos ir standartų srityse. Transatlantinė partnerystė ir bendradarbiavimas su kitomis panašiai mąstančiomis šalimis gali paremti ES pastangas šioje srityje.

2. Pajėgumais grindžiamas požiūris

Kosmoso, gynybos ir saugumo pramonės šakos yra strategiškai svarbios Europai. 2020 m. vasario mėn. priimtoje ES skaitmeninėje strategijoje¹² pabrėžta ES pirmavimo skaitmeninių technologijų ir kibernetinio saugumo srityje svarba ir numatytos kaip niekada didelės investicijos į ES perėjimą prie skaitmeninių technologijų per ateinančius septynerius metus. 2020 m. spalio mėn. Europos Vadovų Taryba¹³ pabrėžė, kad strateginis savarankiškumas, kartu išsaugant atvirą ekonomiką, yra vienas iš pagrindinių Sąjungos tikslų, ir paragino plėtoti ES savarankiškumą kosmoso sektoriuje ir kurti labiau integruotą gynybos pramoninę bazę. 2020 m. liepos mėn. ES saugumo sąjungos strategijoje¹⁴ pabrėžta, kad reikia toliau stiprinti saugumo mokslinius tyrimus ir didinti inovacijas saugumo srityje; šis veiksmų planas taip pat galėtų padėti siekti šio tikslo ir remti ES saugumo pramonės šakas, joms suteikiant pažangiausių novatoriškų sprendimų, grindžiamų civilinės, gynybos ir kosmoso

⁷ Visi veiksmai privalo visiškai atitikti atitinkamą nacionalinę, ES ir tarptautinę teisę, įskaitant konkurencijos taisykles.

⁸ ES finansavimas privalo visiškai atitikti taikomą teisę, įskaitant Sutartis, Finansinį reglamentą ir konkrečias taisykles, apibrėžtas atitinkamame finansavimo programos ar priemonės pagrindiniame akte.

⁹ Parengtos vykdant bendrą užsienio ir saugumo politiką (BUSP) ir (arba) bendrą saugumo ir gynybos politiką (BSGP).

¹⁰ Neseniai sukurta nacionalinio įgyvendinimo plano grupė saugumo, technologijų ir mokslinių tyrimų, plėtros ir inovacijų srityje (moksliniai tyrimai, plėtra ir inovacijos), skirta nacionaliniams pajėgumams plėtoti vykdant civilinę BSGP, siekia nustatyti atitinkamas ES programas ir jomis naudotis.

¹¹ Tai atitinka Komisijos ir Tarybos, kurioms padeda Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai, pareigą užtikrinti išorės veiksmų ir vidaus politikos nuoseklumą (ES sutarties 21 straipsnio 3 dalis).

¹² 2020 m. vasario 19 d. komunikatas „Europos skaitmeninės ateities formavimas“, COM(2020) 67.

¹³ 2020 m. spalio 2 d. Europos Vadovų Tarybos išvados, EUCO 13/20.

¹⁴ COM(2020) 605, 2020 m. liepos 24 d.

pramonės kryžmaveika ir veiksminga sinergija. ES žaliuoju kursu sudarytos sąlygos plataus užmojo perėjimui prie transformatyviųjų technologijų visuomenės, kuriam reikės didelių mokslinių tyrimų ir inovacijų technologijų ir socialinės pertvarkos srityse ir kuris paskatins proveržį daugelyje sektorių.

Orlaivių ir erdvėlaivių bei gynybos pramonės ekosistema apima aeronautikos, kosmoso ir gynybos sektorius. Jos metinė apyvarta siekia 376 mlrd. EUR, joje veikia 44 000 įmonių ir dirba 1,5 mln. darbuotojų¹⁵. Remiantis 2015 m. duomenimis¹⁶, Europos saugumo pramonėje dirba 4,7 mln. žmonių, o visų daugiau nei 20 Europos ekonomikos subsektorių metinė apyvarta sudaro 200 mlrd. EUR. Iki COVID-19 dauguma įmonių augo ir tikėjosi augti toliau, tačiau dėl viruso protrūkio ši tendencija pasikeitė.

Šis veiksmų planas skirtas šios ekosistemos kosmoso ir gynybos sektoriams, taip pat jų sąveikai su civiliniais sektoriais (pvz., saugumo sektoriumi). Šie sektoriai bando atsigaivinti po krizės, tačiau kartu stengiasi atsižvelgti į dvejopą žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, ją formuoti ir spartinti. Tai yra aukštųjų technologijų sektoriai, kuriuose dirba aukštos kvalifikacijos darbuotojai ir kurie didelę savo produktų dalį dažniausiai eksportuoja. Kosmoso, gynybos ir daugelyje civilinių sektorių (pvz., saugumo, aeronautikos ar skaitmeniname sektoriuje) veiklą vykdo dažnai tie patys dideli pramonės subjektai. Jie kliaujasi tarptautiniu bendradarbiavimu, siekia tapti atsparesni ir užsitikrinti dinamiškas vertės grandines. Naujausia technologinė plėtra rodo kintančią tendenciją, kai civilinės inovacijos, visų pirma kuriamos startuolių ir MVĮ, vis labiau skatina gynybos inovacijas.

Kosmoso, gynybos ir saugumo sektoriai yra pajėgūs užtikrinti tarpusavio sinergiją ir kryžmaveiką, taip pat su kitais civiliniais sektoriais. Jie susiduria su daugybe problemų ir suvaržymų, įskaitant reglamentavimo kliūtis, vienodų sąlygų tarptautinėse rinkose trūkumą, prieigą prie brangios mokslinių tyrimų ir bandymų infrastruktūros, specializuotų įgūdžių poreikį, patrauklumo moterims ir ypač jaunimui trūkumą, prieigą prie svarbiausių žaliavų ar sudedamųjų dalių ir Europos standartų bei sertifikavimo poreikį. Jie laikosi specialių gynybos ir dvejopo naudojimo prekių eksporto kontrolės reikalavimų¹⁷. Kadangi jie kuria technologijas ar infrastruktūrą, galinčias daryti poveikį saugumui, jiems gali būti taikoma tiesioginių užsienio investicijų tikrinimo sistema¹⁸.

Kad geriau suprastų šių ir kitų civilinių sektorių sąsajas, Komisija toliau konsultuosis su visais susijusiais suinteresuotaisiais subjektais. Ji visų pirma sieks atsižvelgti į Europos MVĮ, startuoliams, mokslinių tyrimų ir technologijų organizacijoms bei akademinėi bendruomenei kylančias problemas, trukdančias šiems subjektams imtis aktyvesnio vaidmens: šios problemos apima aukštus saugumo reikalavimus, veiklos plėtimą į rinką, galimybes gauti finansavimą (finansavimą, privačias investicijas), patekimą į trečiųjų šalių rinkas, prieigą prie bandymų infrastruktūros ir nepakankamą investicijų į mokslinius tyrimus rizikos mažinimą.

Vienas iš būdų spręsti šias problemas – skatinti pajėgumais grindžiamą požiūrį.

Pajėgumais grindžiamam požiūriui būdingi du pagrindiniai dalykai: pirma, naudotojai apibrėžia, kokių pajėgumų jiems reikia, ir, antra, jie išreiškia savo ketinimą pirkti produktus, kurie, kai tik bus sukurti, suteiks pageidaujamus pajėgumus. Šis požiūris pasiteisino kosmoso ir gynybos sektoriuose, nes jis suteikia galimybę formuoti aiškia politiką, remtis ateities perspektyvomis, ilgalaikiu planavimu, laikytis tarpdisciplininio požiūrio, apimančio visus suinteresuotuosius subjektus, ir sinchronizuoti įvairius procesus.

---

¹⁵ Skačiavimai grindžiami Eurostato verslo struktūros statistika ir nacionalinių sąskaitų suvestiniais rodikliais pagal ekonominės veiklos rūšis. Dauguma verčių grindžiamos 2017 m. ES 27 duomenimis. Trūkstamos vertės pakeistos naujausiais turimais duomenimis.

¹⁶ 2015 m. ataskaitą rasite [čia](#). Šie duomenys gali būti ne visiškai tikslūs, nes dauguma pramonės organizacijų veikia ir gynybos, ir saugumo sektoriuose. Komisija neseniai pradėjo naują tyrimą.

¹⁷ Atsižvelgiant į [Tarybos reglamentą dėl dvejopo naudojimo prekių](#), šiame veiksmų plane dvejopo naudojimo prekės apibrėžiamos kaip tos prekės, programinė įranga ir technologijos, kurios gali būti naudojamos ir civiliniams, ir gynybos tikslams.

¹⁸ Reglamentas 2019/452, 2019 m. kovo 19 d. Reglamento įgyvendinimas ir vykdymo užtikrinimas gali padėti apsaugoti ypatingos svarbos technologijas ir infrastruktūrą taip, kad tai būtų naudinga ir nuo jų priklausomiems ES veiklos vykdytojams.

Vykdamas Europos gynybos fondo (EGF) veiklą ir įgyvendinant jo pirmtakes programas¹⁹ kliaujamasi pajėgumais grindžiamu požiūriu, visų pirma atsižvelgiama į esamas ES gynybos prioritetų nustatymo priemones ir procesus²⁰, kuriais padedama priimti sprendimus nacionaliniu ir ES lygmenimis. Tai padeda didinti valstybių narių gynybos planavimo konvergenciją ir suteikia nuoseklesnio Europos gynybos pajėgumų plėtojimo gairių.

Sukurta kosmoso valdymo sistema ir stabilus valstybių narių per Europos kosmoso agentūrą teikiamas finansavimas ir Sąjungos biudžeto finansavimas taip pat sudarė sąlygas kosmoso sektoriui įgyvendinti pajėgumais grindžiamą požiūrį. Pajėgumais grindžiamas požiūris užtikrina, kad būsimos kosmoso sistemos galėtų suteikti pajėgumų, kurie geriausiai atitiktų ES poreikius aplinkos ar saugumo stebėsenos, saugių ryšių, padėties nustatymo, navigacijos ir laiko nustatymo ar kt. srityse.

Išskyrus pažymėtiną išimtį – integruotą sienų valdymą²¹, **panašaus visa apimančio pajėgumais grindžiamo proceso ES saugumo sektoriuje nėra**. Dėl didelės geografinės, teminės ir naudotojų įvairovės atsiranda skirtingi saugumo subsektoriai, kuriuose taikomi įvairūs prie jų konkrečių poreikių pritaikyti požiūriai. Trūkstant koordinuoto planavimo gali atsirasti pernelyg didelė priklausomybė nuo importuojamų parengtų naudoti technologijų. Pajėgumais grindžiamu požiūriu galima išlaikyti kiekvienam saugumo subsektoriui reikalingą lankstumą ir kartu prisidėti prie šiuolaikiško ir ateities perspektyvomis grindžiamo saugumo sektoriaus kūrimo. Jis gali palengvinti novatoriškų technologijų naudojimą teisės saugos bendruomenei (pvz., policijai, muitinėms ir kitoms tikrinimo institucijoms) kylantiems saugumo uždaviniams spręsti ir kartu padėti valstybių narių institucijoms laikytis Europos duomenų apsaugos ir etikos standartų.

ES turi puikių galimybių skatinti pajėgumais grindžiamą požiūrį taikyti visame saugumo sektoriuje. Pavyzdžiui, pajėgumais grindžiamo požiūrio ES agentūrose įtvirtinimas gali padėti struktūrizuoti naudotojų poreikius, nustatyti pažeidžiamumą, spręsti pajėgumų trūkumo problemą, apibrėžti technologijų veiksmų gaires ir mokslinių tyrimų galimybes, užtikrinti sėkmingą perėjimą nuo MTP prie veiklos ir suteikti bendrų viešųjų pirkimų galimybių. Bus atsižvelgiama į galimą sinergiją su civiliniu krizių valdymu.

1 VEIKSMAS. Iki 2021 m. pabaigos, remdamasi geriausia gynybos ir kosmoso sektorių patirtimi, Komisija pateiks pasiūlymą, kaip sustiprinti ateities perspektyvomis grindžiamą ir ankstyvą poreikių ir sprendimų vidaus saugumo ir teisės saugos srityje nustatymą skatinant taikyti **pajėgumais grindžiamą požiūrį visuose saugumo sektoriuose**.

3. ES programų ir priemonių sinergija

Pagal 2021–2027 m. DFP ES padidins investicijas į civiliniams, gynybos ir kosmoso tikslams naudojamas technologijas, pasitelkdama: a) mokslinių tyrimų, plėtros ir diegimo programas, pavyzdžiui, programą „Europos horizontas“, Skaitmeninės Europos programą, Europos

¹⁹ Gynybos srities mokslinių tyrimų parengiamieji veiksmai ir Europos gynybos pramonės plėtros programa.

²⁰ Visų pirma Pajėgumų plėtojimo planas (ir susiję strateginių aplinkybių tyrimai) ir suderinta metinė peržiūra gynybos srityje.

²¹ Pagal Reglamento (ES) 2019/1896 dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų 9 straipsnį nustatytas konkretus ES integruoto sienų valdymo pajėgumų plėtojimo planavimo procesas. Jam vykstant bus koordinuojami valstybių narių nacionaliniai pajėgumų plėtojimo planai, susiję su sienų valdymu, taip pat pačios FRONTEX pajėgumų plėtojimo planai. Šiuo pajėgumų planavimo procesu bus remiamasi dislokuojant Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų nuolatinių korpusą ir vadovaujant programuojant atitinkamas ES priemones.

infrastruktūros tinklų priemonę (EITP), Vidaus saugumo fondą, EGF ir kosmoso programą; b) novatoriškų tarpsektorinių technologinių sprendimų viešuosius pirkimus²².

EGF numatyti gynybos srities MTP. Prie su gynyba susijusių MTP gali prisidėti ir sanglaudos politikos programos, jeigu laikomasi atitinkamų pasidalijamojo valdymo taisyklių. Kitomis finansavimo priemonėmis daugiausia dėmesio skiriama pritaikymui civiliniams tikslams, o į atitinkamus reglamentus dažnai įtrauktos nuostatos dėl dvejopo naudojimo²³. Pavyzdžiui, civilinės saugos srityje iš rezervo „rescEU“²⁴ valstybėms narėms ir dalyvaujančioms valstybėms bus teikiamas finansavimas ES pajėgumams, skirtiems reaguoti į chemines, biologines, radiologines ir branduolines (ChBRB) nelaimės, plėtoti, kai paaiškėja, kad nacionalinių pajėgumų nepakanka.

DFP taip pat apima horizontaliąsias priemones, kuriomis remiama jūrų ir transporto politika. Ypač svarbios yra programos (pvz., Integruoto sienų valdymo fondas) arba ES agentūros (pvz., FRONTEX, ES sienų ir pakrančių apsaugos agentūra), kurių tikslas – didinti ES vidaus ir išorės saugumą bei apsaugą. Be to, pagal ES ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę ir techninės paramos priemonę bus remiamos valstybių narių reformos ir investicijos, jei jos bus suderintos su nustatytais ES prioritetais, visų pirma susijusiais su žaliaja ir skaitmenine pertvarka.

Šios pagal įvairias ES programas ir priemones vykdomos padidintos investicijos suteikia sinergijos galimybių, kurios gali padėti išvengti dubliavimosi rizikos ir suteikti naudotojams lengviau prieinamų finansavimo galimybių (tokių kaip dotacijos, viešieji pirkimai, garantijos). Jos padės įgyvendinti projektus visais etapais: nuo MTP iki diegimo arba tiesiogiai rinkoje, arba per inovacijų viešuosius pirkimus.

DFP taip pat apima priemones, kuriomis siekiama remti: investicijas (pvz., „InvestEU“); regioninius mokslinių tyrimų, inovacijų, technologijų ir MVĮ projektus (pvz., per ERPF arba Europos socialinį fondą (ESF)); technologines inovacijas, startuolius ir MVĮ (pvz., programos „Europos horizontas“ bendri moksliniai tyrimai, įskaitant partnerystes ir misijas, visų pirma Europos inovacijų tarybos programas „Pathfinder“ ir „Accelerator“) arba Europos skaitmeninių inovacijų centrus.

Tais atvejais, kai ES programose numatytos su saugumu susijusios išimties, Komisija ir ES agentūros, kai bus tinkamai pagrįstų priežasčių, viešuosiuose pirkimuose leis dalyvauti tik valstybėse narėse įsisteigusiems arba trečiųjų valstybių nekontroliuojamiems teisės subjektams.

Priemonės, kuriomis gerinamos galimybės gauti finansavimą ir stiprinama sinergija su DFP programomis, gali apimti:

- **derinimo** priemonės ES lygmeniu, apimančias įvairių formų paramą investicijoms iš ES biudžeto (pvz., dotacijas ir gražintinus išteklius) ir kitus finansavimo šaltinius, kad būtų pasiektas didesnis poveikis;
- **Europos inovacijų tarybos programos „Pathfinder“ ir „Accelerator“**, kuriomis bus siekiama kuo geriau pasinaudoti stipria Europos mokslinių tyrimų baze ir siekiama remti esminius pokyčius lemiančias inovacijas;
- **programos „Europos horizontas“ ir kitų tiesiogiai valdomų DFP programų sinergiją** (kai tai įmanoma pagal atitinkamus teisinius pagrindus), suteikiančią galimybę derinti finansavimą ir taip užtikrinti plataus masto strateginio svėro poveikį. Programoms, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas (pvz., ERPF), taip pat gali būti taikomas lėšų perkėlimas

---

²² Tiesioginius ES viešuosius pirkimus arba remdama valstybių narių viešuosius pirkimus.

²³ Programoje „Europos horizontas“ numatoma, kad civiliniams ir gynybos srities mokslo tyrimams bus naudinga sinergija su EGF, nors vykdamą veiklą pagal bendrąją programą dėmesys bus sutelktas tik į pritaikymą civiliniams tikslams.

²⁴ „rescEU“ yra Sąjungos civilinės saugos mechanizmo dalis.

(savanoriški pervedimai tarp fondų arba tiesiogiai ir netiesiogiai valdomoms priemonėms ir pažangumo ženklų mechanizmas).

Be šių priemonių, Komisija taip pat primena, kad, kaip nurodyta 2016 m. Europos gynybos veiksmų plane²⁵ ir 2016 m. gruodžio mėn. Europos Vadovų Tarybos išvadose²⁶, ji remia Europos investicijų banko (EIB) skolinimo kriterijų pritaikymą gynybos sektoriui laikantis Sutarčių.

2 VEIKSMAS. Atsižvelgdama į 2022 m. darbo programas, iki 2021 m. pabaigos Komisija dar sustiprins savo vidaus procesą, **kad paskatintų** kosmoso, gynybos ir susijusių civilinės pramonės šakų **sinergiją**, gerindama ES programų ir priemonių koordinavimą ir pradėdama veiksmus, kuriais siekiama sudaryti palankesnes sąlygas gauti finansavimą.

4. Parama startuoliams, MVĮ ir mokslinių tyrimų ir technologijų organizacijoms

Nepaisant kelių išimčių, startuolių, MVĮ ir mokslinių tyrimų ir technologijų organizacijų dalyvavimo gynybos rinkose ir saugumo rinkoje lygis tebėra žemas. Atsižvelgiant į šių rūšių organizacijų potencialą, reikia skatinti suteikti daugiau galimybių gynybos sektoriui perimti civilinės pramonės technologijas. Kad tai pasiektų, MVĮ ir startuoliai visoje Sąjungoje:

- turėtų geriau žinoti potencialias verslo galimybes, ypač gynybos rinkoje;
- turėtų išsamiai susipažinti su galimybėmis, kurias teikia pagal ES kosmoso, gynybos ir susijusias civilinės pramonės programas skelbiami kvietimai teikti pasiūlymus;
- savo produktus ir (arba) verslo modelius turi pritaikyti prie šių rinkų ypatumų.

Mokslinių tyrimų ir technologijų organizacijos galėtų atlikti svarbų vaidmenį remiant MVĮ, nes jos gali pasiūlyti novatoriškų idėjų ir metodų. Tokios inovacijos gali formuoti jau veikiančius tinklus ir kurti naują gynybos institucijų, pramonės ir mokslinių tyrimų organizacijų sąveiką. Gebėjimas įtraukti visos Sąjungos MVĮ ir mokslinių tyrimų ir technologijų organizacijas bus itin svarbus siekiant užtikrinti inovacijų ir specializacijos įvairovę.

Pasitelkdami įvairias priemones: nuo palydovų duomenų teikėjų, pvz., GALILEO ar „Copernicus“, iki naujų formų duomenų pateikimo ir analizės būdų, tokių kaip iniciatyva „Tikslas – Žemė“²⁷, Europos skaitmeninių inovacijų centrai gali suburti novatoriškas MVĮ visoje duomenų vertės grandinėje. Siekdama toliau remti ES MVĮ, startuolius ir mokslinių tyrimų ir technologijų organizacijas ir užtikrinti civilinės, gynybos ir kosmoso pramonės kryžmaveiką, Komisija ketina:

- aktyviau vykdyti informuotumo didinimo veiklą, be kita ko, įtraukiant Europos su gynyba susijusių regionų tinklą, Europos gynybos mokslinių tyrimų ir inovacijų tinklą, Europos įmonių tinklą ir pramonės klasterius, pavyzdžiui, Europos klasterių bendradarbiavimo platformą²⁸;

²⁵ COM(2016) 950, 2016 m. lapkričio 30 d.

²⁶ 2016 m. gruodžio 15 d. Europos Vadovų Tarybos išvadose EIB paragintas „išnagrinėti veiksmus siekiant remti investicijas į gynybos srities mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros veiklą“.

²⁷ „Tikslas – Žemė“ yra ES iniciatyva, kuria siekiama sukurti labai tikslų skaitmeninį Žemės modelį, skirtą gamtos procesams ir žmogaus veiklai stebėti ir modeliuoti, taip pat scenarijams, kuriais būtų sudarytos sąlygos darnesniai vystymuisi ir būtų remiama Europos aplinkos politika, parengti ir išbandyti.

²⁸ <https://www.endr.eu/>, <https://www.edrin.org/>, <https://een.ec.europa.eu/>, <https://www.clustercollaboration.eu>

- naudotis ES komunikotojais vietoje, pavyzdžiui, Komisijos atstovybėmis, taip pat valstybėse narėse veikiančiais ES informaciniais tinklais, kad jie padėtų skleisti pagrindinę informaciją ir kurti partnerystes;
- remtis esamais tinklais ir ES įstaigomis siekiant plėtoti pramonės ir mokslo bendruomenės partnerystes ypatingos svarbos technologijų srityje;
- sudaryti palankias sąlygas gauti ES paramą naudojantis daugiakalbe interaktyvia priemone, kuri įmonėms padeda rasti tinkamiausią ES finansavimą savo projektams;
- įvertinti galimybes sukurti nacionalinius ryšių punktus visiems dalyvavimo EGF aspektams, siekiant sinergijos su kitais subjektais, skatinančiais naudotis ES finansavimo galimybėmis;
- toliau skatinti naudotis su kosmoso technologijomis susijusios verslumo iniciatyvos CASSINI teikiamomis verslo spartinimo, inkubavimo, pradinio finansavimo ir ikiprekybinių viešųjų pirkimų galimybėmis, taip pat inovacijų partneryste ir inovacinių sprendimų viešaisiais pirkimais;
- bendradarbiauti su Europos inovacijų taryba, kad civilinių aukštųjų technologijų startuoliams ir (arba) MVĮ būtų teikiamos verslo spartinimo paslaugos, kad jie pasiektų gynybos ir saugumo rinkas;
- remti Europos skaitmeninių inovacijų centrų kūrimą, kaip numatyta ES pramonės strategijoje, kurie gali būti vieno langelio principu veikiantys centrai įmonėms, kad jos galėtų išbandyti technologijas ir pademonstruoti novatoriškus sprendimus civilinėms, gynybos ir kosmoso rinkoms;
- teikti techninę paramą ir praktinius mokymus startuoliams, MVĮ ir mokslinių tyrimų ir technologijų organizacijoms, norintiems teikti paraiškas atitinkamoms ES programoms ir priemonėms;
- organizuoti informavimo veiklą, pavyzdžiui, iššūkius, programuotojų maratonus, startuolių laboratorijas, technologijų dienas, inovacijų forumus, edukacinius žaidimus, prognozavimo ir įgūdžių ugdymo seminarus.

3 VEIKSMAS. 2021 m. antrąjį pusmetį Komisija pradės skelbti tikslinius veiksmus, skirtus **startuoliams, MVĮ ir mokslinių tyrimų ir technologijų organizacijoms**, kuriais bus siekiama didinti informuotumą apie ES programas ir priemones, kurios suteikia finansavimo galimybių, teikia techninę paramą ir praktinius mokymus, teikia verslo spartinimo paslaugas, demonstruoja novatoriškus sprendimus ir sudaro palankesnes sąlygas patekti į gynybos,

5. Ypatingos svarbos technologijos ir technologijų veiksmų gairės

Savo 2019 m. politinėse gairėse Pirmininkė U. von der Leyen pabrėžė, kad Europai „dar ne per vėlu pasiekti **technologinį suverenumą** kai kuriose svarbiose technologijų srityse“. 2020 m. ES pramonės strategijoje teigiama: „Europos strateginis savarankiškumas susijęs su priklausomybės nuo kitų mažinimu dėl dalykų, kurių mums labiausiai reikia: svarbiausių žaliavų ir technologijų, maisto, infrastruktūros, saugumo ir kitų strateginių sričių. Jie taip pat suteikia Europos pramonei galimybę plėtoti savo rinkas, produktus ir paslaugas, kurie didina konkurencingumą.“ Todėl ES rems ypatingos svarbos technologijas, kurios yra strategiškai svarbios Europai, plėtojimą.

Dėl kai kurių iš šių technologijų Komisija pasinaudojo savo telkiamąja galia, kad suburtų pramonės aljansus²⁹. Tokie energetikos technologijų (baterijų, švariojo vandenilio) ir žaliavų aljansai jau veikia, tačiau svarstoma galimybė jų sukurti daugiau.

Nustačius, kurios ypatingos svarbos technologijos turi lemiamą reikšmę plėtojant svarbiausius pajėgumus, gali būti lengviau nuspręsti: i) kurios technologijos yra svarbios technologiniam suverenumui (t. y. kai reikia mažinti priklausomybės riziką); ii) kada tokius uždavinius galima išspręsti teikiant bendrą ir (arba) koordinuotą įvairių ES programų ir priemonių paramą. Kad padidintų savo technologinį suverenumą, ES privalo išlaikyti tvirtą pramonės kompetenciją ir, kai įmanoma, siekti lyderystės šių ypatingos svarbos technologijų srityje. Be ypatingos svarbos technologijų, ES taip pat turi atsižvelgti į:

- vertės grandines, be kita ko, svarbiausiųjų (žaliavų) medžiagų, kurios yra svarbios civilinių, gynybos ir kosmoso ypatingos svarbos technologijų sudedamosios dalys, tiekimo saugumą^{30 31 32};
- susijusių mokslinių tyrimų ir bandymų infrastruktūrą, kuri yra labai svarbi standartizavimui ir sertifikavimui.

Šiame veiksmų plane ypatingos svarbos technologijos yra technologijos³³, kurios yra svarbios gynybos, kosmoso ir susijusiose civilinės pramonės šakose ir prisideda prie Europos technologinio suverenumo, nes mažina riziką per daug nuo kitų priklausyti dėl dalykų, kurių mums labiausiai reikia. Tolesnėje lentelėje pateikiamas **ypatingos svarbos technologijų pavyzdžių, susijusių su atitinkamomis civilinės (įskaitant saugumą), gynybos ir kosmoso pramonės šakomis, sąrašas**^{34 35} (neįtraukiamos technologijos, kurių svarba apsiriboja tik viena iš šių pramonės šakų).

Sektorius	Technologijos
Elektronika ir skaitmeninis sektorius	• Dirbtinis intelektas, pažangieji analizės metodai ir didieji duomenys • Kibernetinis saugumas ir kibernetinės gynybos technologijos • Skaitmeninės ekspertizės technologijos • Našioji kompiuterija, debesija ir duomenų erdvės • Fotonika • Labai mažos galios mikroprocesoriai, lengvoji spausdintinė arba lanksčioji elektronika • Kvantinės technologijos

²⁹ Pramonės aljansai sutelkia ir suvienija įvairiausių konkrečios ekosistemos ir (arba) vertės grandinės suinteresuotuosius subjektus, jeigu yra: i) būtinybė skubiai keisti verslo modelį; ii) išstūmimo iš rinkų, kurios yra itin svarbios ES pramonės ir (arba) ekonomikos ateičiai, rizika; arba iii) yra galimybė užimti perspektyvią ateities iššūkiams pasirengusią rinką ir pasinaudoti susijusiu teigiamu poveikiu.

³⁰ EK, „Atsparumo, susijusio su svarbiausiosiomis žaliavomis, didinimas. Kaip siekti didesnio saugumo ir tvarumo?“, COM(2020) 474 final.

³¹ JRC, 2019, „Materials dependencies for dual-use technologies relevant to Europe's defence sector“, JRC117729.

³² EK, 2020, „Svarbiausios žaliavos strateginėms technologijoms ir sektoriams ES. Perspektyvinis tyrimas“.

³³ Įskaitant, kai taikoma, atitinkamas nustatytas bazinės didelio poveikio technologijas, kurios sudaro atskirą papildomą kategoriją.

³⁴ Sąrašas grindžiamas ypatingos svarbos technologijomis, pateiktomis 2020 m. Pramonės strategijos komunikate ir dvejopo naudojimo prekių eksporto kontrolės reglamente. Jame atsižvelgiama į ES bazinių didelio poveikio technologijų sąrašą, o jo metodas atitinka naujausią ES pramonės analizę.

³⁵ Kai kurios technologijos gali būti susijusios su daugiau nei vienu sektoriumi.

	• Saugūs ryšiai ir tinklaveika • Jutikliai (įskaitant elektrooptinius, radarų, cheminius, biologinius, spinduliuotės ir kt.)
GAMYBA	• Pažangioji ir adityvioji gamyba • Pažangiosios medžiagų technologijos ir tvarus medžiagų dizainas • Nanotechnologijos • Robotika • Puslaidininkiai ir mikroelektronika
KOSMOSAS AERONAUTIKA	IR • Kosminės technologijos (įskaitant paleidimo įrenginių ir palydovų projektavimą ir gamybą) • Saugios tikslojo laiko, padėties nustatymo ir navigacijos technologijos • Raiškiosios Žemės stebėjimo technologijos • Palydovinis saugus ryšys ir junglumas
SVEIKATA	• Biotechnologijos • Cheminės, biologinės, radiologinės ir branduolinės³⁶ technologijos
ENERGETIKA	• Energetikos technologijos (įskaitant energijos kaupimą, energetinį atsparumą, atsinaujinančiuosius energijos išteklius, vandenilį ir branduolinę energiją)
JUDUMAS	• Autonominės sistemos

Atsiradus naujoms technologijoms, ypatingos svarbos technologijos neišvengiamai keisis. Komisija savo tarnybose įsteigs ES ypatingos svarbos technologijų stebėjimo centrą³⁷. Jis reguliariai stebės ir analizuos ypatingos svarbos technologijas, jų galimą taikymą, vertės grandines, reikalingą mokslinių tyrimų ir bandymų infrastruktūrą, pageidaujama jų ES lygmens kontrolės lygį ir esamas spragas bei priklausomybę³⁸. Kas dvejus metus stebėjimo centras, konsultuodamasis su pagrindiniais suinteresuotaisiais subjektais, parengs įslaptintą ataskaitą dėl ypatingos svarbos technologijų, priklausomybės, vertės grandinių ir bandymų infrastruktūros gynybos, kosmoso ir susijusių civilinių pramonės šakų srityse³⁹.

Remdamasi šiomis ataskaitomis, Komisija parengs **technologijų veiksmų gaires**, kad paskatintų civilinės, gynybos ir kosmoso pramonės kryžmaveiką ypatingos svarbos technologijų srityje. Komisija⁴⁰ vis dažniau naudoja technologijų veiksmų gaires kaip lankstų metodą strateginiam planavimui remti, trumpojo laikotarpio ir ilgalaikius tikslus derindama su konkrečiais technologiniais sprendimais.

³⁶ Pvz., skirtos naudoti su sveikata susijusiems prevenciniams ar gydymo sprendimams, teismo ekspertizei ir t. t.

³⁷ Prireikus dirbs su esamomis ES technologijų stebėsenos priemonėmis, pavyzdžiui, Komisijos taikomomis priemonėmis (<https://ati.ec.europa.eu/>) arba EGA.

³⁸ Didelė priklausomybė, susijusi su civilinių, gynybos ir kosmoso technologijų sąveika, yra konkreiti dalis viso pramonės didelės priklausomybės rinkinio (taigi visiškai su juo suderinta), nagrinėjamo ES pramonės strategijoje, o pastarosios taikymo sritis gerokai platesnė.

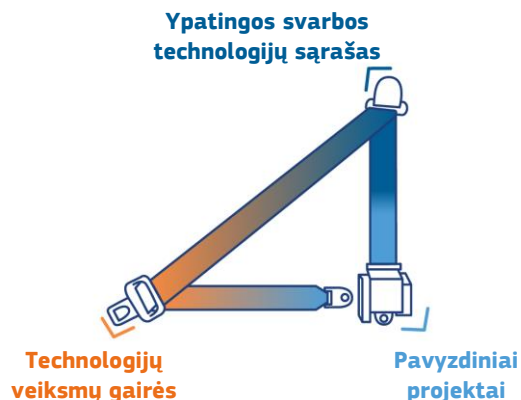
³⁹ Prireikus bus atsižvelgiama į EGA darbą ypatingos svarbos technologijų srityje, be kita ko, pasitelkiant Visa apimančią strateginę mokslinių tyrimų darbotvarkę (OSRA) ir susijusius technologijų kūrimo elementus.

⁴⁰ Taip pat žr. 2020 m. rugsėjo 30 d. komunikatą „Nauja Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų erdvė (EMTE)*“, COM(2020) 628.

Naudodamasi technologijų veiksmų gairėmis Komisija remsis nustatytais ypatingos svarbos technologijomis ir a) atsižvelgs į visas svarbias finansavimo priemones, politikos poreikius ir galimybes gauti finansavimą, kad būtų sukurta visų ES veiksmų sinergija; b) atsižvelgs į platesnio masto technologijų ir socialinius bei ekonominius poreikius, siekdama skatinti kryžmaveiką; c) suburs visus susijusius suinteresuotuosius subjektus, įskaitant valdžios sektorių, pramonę, akademinę bendruomenę ir pilietinę visuomenę.

Technologijų veiksmų gairėse bus naudojamos technologijų prognozės siekiant nustatyti tinkamas besiformuojančias technologijas, išvengti išlaidų dubliavimo, prisidėti prie rinkos stabilumo Europoje, remti tarpvalstybinį bendradarbiavimą ir skatinti startuolių bei MVĮ inovacijas. Kiekvienos veiksmų gairės turės konkrečią perspektyvą, orientyrus ir konkretų galutinį tikslą.

Remdamasi pagal technologijų veiksmų gaires atlikto darbo rezultatais, Komisija gali nuspręsti pradėti pavyzdinius projektus ir tai darys atsižvelgdama į jų tikėtiną poveikį ES technologiniam suverenumui ir lyderystei, jų finansavimo šaltinius ir valdymą (žr. 8 skirsnį).

4 VEIKSMAS. Komisija parengs **technologijų veiksmų gaires**, kuriomis bus skatinamos inovacijos, susijusios su ypatingos svarbos technologijomis gynybos, kosmoso ir susijusiuose civiliniuose sektoriuose, ir skatinamas tarpvalstybinis bendradarbiavimas, o visos svarbios ES priemonės bus naudojamos užtikrinant sinergiją. Šios veiksmų gairės bus grindžiamos vertinimu, kurį kas dvejus metus atliks naujas Komisijoje įsteigtas Ypatingos svarbos technologijų stebėjimo centras. Veiksmų gairės gali paskatinti imtis naujų pavyzdinių projektų.

6. Standartizacija

Remiant ir taikant bendrus standartus įvairiuose sektoriuose galima ne tik sutaupyti lėšų, susijusių su gamybos laikotarpiu ir sąnaudų valdymu, bet ir padidinti veiklos efektyvumą, didinant sąveikumą, visų pirma daugiašalėje aplinkoje.

Standartus labiau siejant su viešųjų pirkimų programomis, susijusiomis su visuomenės saugumu, atsiranda galimybė padėti ES pramonei išlaikyti lyderės poziciją ypatingos svarbos technologijų, kurios yra svarbios ES technologiniam suverenumui, srityje. Apskritai bendri standartai gali prisidėti prie inovacijų ir sinergijos.

Glaudžiai bendradarbiaudama su pagrindiniais suinteresuotaisiais subjektais, Komisija nustatys esamus standartus ir geriausią praktiką ir paves kurti naujus standartus, kuriuos būtų galima taikyti civilinėje, gynybos ir kosmoso pramonėje, ir skatins juos taikyti atitinkamose ES programose ir priemonėse tose srityse, kuriose standartizacija dar nepakankama. Pavyzdžiui:

- planuojamas darbas pagal „rescEU“, kuris gali tapti katalizatoriumi gerinant tarpvalstybinį bendradarbiavimą ir siekiant vienodų ChBRB standartų naudotojų (civilinės saugos agentūrų) ir pramonės lygmenimis, arba

- pagal Skaitmeninės Europos programą planuojama iniciatyva dėl Europos saugumo duomenų erdvės, kuri padės nustatyti kokybės standartus ES lygmeniu.

Gali prireikti imtis veiksmų, kad būtų parengti mišrūs⁴¹ technologiniai standartai ir geriausia praktika, taikytini civiliniame (pvz., teisėsaugos) ir gynybos sektoriuose. Tai gali apimti standartų nustatymą ir derinimą, bendrai sutartus bandymų protokolus, geriausią praktiką ir ES elgesio kodeksus siekiant sumažinti sąnaudas, didinti sąveikumą, gerinti sinergijos galimybes ir didinti suprantamumą. ES gali geriausiai tarnauti savo interesams imdamasi lyderės vaidmens: rengti standartus tarptautiniu lygmeniu (pvz., kibernetinio saugumo srityje), atsižvelgdama į ES vertybes ir prioritetus (pvz., ES duomenų apsaugos teisės aktus).

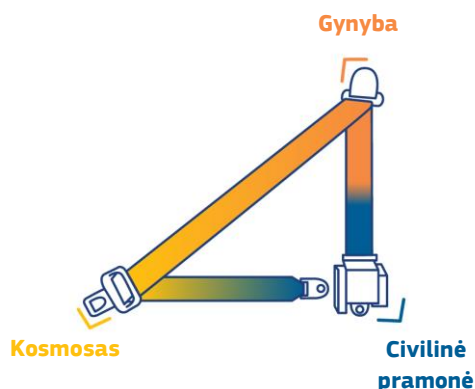

5 VEIKSMAS. Glaudžiai bendradarbiaudama su kitais pagrindiniais suinteresuotaisiais subjektais, Komisija iki 2022 m. pabaigos pateiks planą, kaip skatinti naudoti esamus mišrius civilinės ir (arba) gynybos **standartus** ir kurti naujus.

7. Inovacijos ir civilinės, gynybos ir kosmoso pramonės kryžmaveika

Inovacijos⁴² yra Europos pastangų vadovauti skaitmeninei pertvarkai ir stiprinti konkurencingumą pagrindas. Idėjos ir technologijos gali atsirasti didelėse įmonėse, startuoliuose, mokslinių tyrimų ir technologijų organizacijose ir MVĮ bet kurioje ekosistemoje ir daryti bendrą poveikį pajėgumams. Sudarant palankesnes sąlygas civilinio, kosmoso ir gynybos sektorių kryžmaveikai (kito sektoriaus technologijų perėmimui ir tarpsektoriniam technologijų išplitimui) bus sprendžiamas dabartinio civilinių ir gynybos inovacijų aplinkos susiskaidymo klausimas. Taip gali būti dar labiau didinamos inovacijos ir skatinamas Europos ekonomikos augimas, toliau plėtojama bendroji rinka ir didinamas Europos piliečių saugumas.

Inovacijų inkubatorius, galintis plėtoti ir spartinti **dvejopo naudojimo inovacijų** srities technologijas, galėtų tapti svarbiu veiksmu skatinant inovacijas ir kuriant proveržio technologijas trijuose pramonės sektoriuose ir gerinant kryžmaveiką su kitomis ekosistemomis. Šis inovacijų inkubatorius gali būti virtualus tinklas, grindžiamas glaudžiu Komisijos bendradarbiavimu su EIC ir EGA. Pavyzdžiui, jis gali: i) atrinkti sėkmingus svarbių ES finansuojamų mokslinių tyrimų projektus ir pasiūlyti juos toliau finansuoti arba naudotojams, kad jų rezultatus įsisavintų; ii) remti naujas technologijas, ypatingą dėmesį skiriant startuolių, MVĮ ir mokslinių tyrimų ir technologijų organizacijų dvejopo naudojimo inovacijoms, ir iii) susieti ir papildyti sektorių iniciatyvas, pavyzdžiui, Europolo administruojamą Europos saugumo centrą.

⁴¹ Ketinimas paskelbti mišrius standartus (pavyzdžiui, dėl programine įranga generuojamo radijo ryšio) pirmą kartą paskelbtas 2012 m. liepos 26 d. „Inovacinės ir konkurencingos saugumo pramonės veiksmų planas“, COM(2012) 417 ir SWD(2012) 233.

⁴² Pranešimu „Naujų ir perversminių technologijų naudojimas vidaus saugumo ir teisingumo srityje“, kurį neseniai paskelbė Taryba (2020 m. vasario 19 d. dok. 6158/20), taip pat siekiama nustatyti sinergijos galimybes.

Komisija taip pat įsteigs **gynybos inovacijų tinklus**, kurių tikslas – teikti technologinės demonstracinės veiklos paslaugas (kurias teikia mokslinių tyrimų ir technologijų organizacijos, universitetai ar kita mokslinių tyrimų infrastruktūra), kad būtų patikrinta, ar civilinio sektoriaus technologijas galima pritaikyti gynybos tikslais. Tokie teminiai tinklai, veikiantys kaip įvairių dydžių subjektų, priklausančių skirtingiems sektoriams, inovacijų tarpininkai, remia inovacijas konkrečiose gynybos vertės grandinėse, skatindami gynybos srities subjektus įsisavinti civilines technologijas, o civilinėms įmonėms suteiks galimybę pritaikyti savo technologijas naujiems gynybos partneriams.

Be to, šios dvi ypatingos svarbos technologijų sritys teikia daug žadančių galimybių kryžmaveikiai užtikrinti.

Kibernetinis saugumas ir kibernetinė gynyba. 2021 m. Komisija įsteigs Kibernetinio saugumo kompetencijos centrą⁴³ ir Nacionalinių koordinavimo centrų tinklą. Kibernetinio saugumo kompetencijos centras padės apsaugoti Europos ekonomiką ir visuomenę nuo kibernetinių išpuolių, išlaikyti ir skatinti mokslinių tyrimų kompetenciją ir stiprinti ES pramonės konkurencingumą kibernetinio saugumo srityje. Šiam centrui išteklių bus skiriami iš Skaitmeninės Europos programos ir programos „Europos horizontas“, taip pat iš valstybių narių. Tuo pat metu iš Europos gynybos fondo (EGF) bus remiami Europos kibernetinės gynybos sprendimų moksliniai tyrimai ir plėtra, pavyzdžiui, šiose srityse: informuotumo apie kibernetinę padėtį ir operacijų pajėgumų, mokymo ir pratybų kibernetinėje srityje. Įgyvendinant ES kosmoso programą bus toliau ieškoma kibernetinio saugumo problemų sprendimų (pvz., GALILEO).

Komisija sieks stiprinti kryžmaveiką ir sinergiją kibernetinės veiklos civilinėje, gynybos ir kosmoso srityse, kad būtų sumažintas pažeidžiamumas ir padidintas veiksmingumas⁴⁴.

Perversminės technologijos, įskaitant dirbtinį intelektą⁴⁵. Terminas „perversminė technologija“ reiškia technologiją, dėl kurios sutrikdoma arba keičiasi paradigma, t. y. radikalią, o ne laipsnišką permainą. Tokios technologijos plėtojimas yra didelės rizikos, didelio galimo poveikio, o sąvoka vienodai taikoma civiliniam, gynybos ir kosmoso sektoriams. Perversminės gynybos technologijos⁴⁶ gali būti grindžiamos netradicinių gynybos subjektų sukurtomis koncepcijomis ar idėjomis, o jų ištakos gali būti civilinio sektoriaus technologijų perėmimas.

EGF reglamente numatyta iki 8 proc. jo biudžeto skirti perversminėms technologijoms remti, netradicinių gynybos srities subjektų dalyvavimui skatinti ir startuoliams pritraukti į gynybos projektus skelbiant atvirus konkursus arba apdovanojimus už novatoriškas gynybos taikomas programas. Šie novatoriški finansavimo mechanizmai bus praktinis žingsnis siekiant pademonstruoti novatoriškas idėjas ir palengvinti civilinės ir gynybos sričių inovacijų kryžmaveiką. Labai didelė Skaitmeninės Europos programos dalis remia perversmines technologijas, skirtas

---

⁴³ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lt/ip_20_2384

⁴⁴ Žr. 2020 m. gruodžio 16 d. „Europos Sąjungos skaitmeninio dešimtmečio kibernetinio saugumo strategija“, COM(2020) 18, p. 13–19: veiklos pajėgumų, susijusių su prevencija, atgrasymu ir reagavimu, stiprinimas.

⁴⁵ DI plėtotė turi būti atvirai vykdoma visoje ES, o ją vykdančiam turi būti užtikrinta dirbtiniu intelektu pagrįstų taikomųjų programų sauga, visuomeninis ir aplinkosauginis patikimumas, nuo pat pradžių atsižvelgta į etikos aspektus, įvertinta rizika ir sumažinta jų panaudojimo kenkimo tikslais ir netyčinės diskriminacijos, pvz., dėl lyties, rasės ar negalios, tikimybė. DI bus plėtojamas pagal gerai koordinuojamą sistemą, kurioje laikomasi ES vertybių, etikos principų ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos. Sąjungos finansiniu įnašu bus užtikrintas į žmogų orientuotas ir įtraukus požiūris, pagal kurį būtų paisoma Sąjungos vertybių ir kuris atitiktų 2020 m. vasario 19 d. baltąją knygą „Dirbtinis intelektas. Europos požiūris į kompetenciją ir pasitikėjimą“, COM(2020) 65, ir dėl to Komisija 2021 m. pateiks pasiūlymą dėl tolesnių veiksmų.

⁴⁶ Pagal EGF reglamentą Komisija gali finansiškai remti veiksmus, kuriais skatinama kurti perversmines gynybos technologijas. Tačiau, siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi Sąjungos ir jos valstybių narių tarptautinių įsipareigojimų, veiksmai, susiję su produktais ar technologijomis, kurių naudojimas, plėtojimas ar gamyba draudžiami pagal tarptautinę teisę, nėra finansiškai remiami. Todėl siūlydami naujus gynybos produktus ar technologijas, arba siūlydami atnaujindami esamus produktus ar technologijas, pareiškėjai turėtų įsipareigoti laikytis etikos principų, pavyzdžiui, susijusių su žmonių gerove ir žmogaus genomo apsauga, taip pat nurodytų atitinkamuose nacionalinės, Sąjungos ir tarptautinės teisės aktuose, įskaitant Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją bei Europos žmogaus teisių konvenciją ir, kai tinkama, jos protokolus.

civiliniams tikslams. Panašios investicijos numatytos ir kitose ES finansavimo priemonėse, įskaitant priemones pagal Kosmoso programą ir EIC.

Siekiant skatinti inovacijas ir užtikrinti ES pramonės konkurencingumą, taip pat reikės plataus užmojo **įgūdžių** ugdymo politikos. Komisija imsis tikslinių priemonių, kad nustatytų galimus trūkumus, svarbiausius įgūdžius ir sinergijos galimybes civilinių, gynybos ir kosmoso sektorių sąveikos srityje.

Moterų ir kitų nepakankamai atstovaujamų grupių dalyvavimas gynybos ir saugumo sektoriuose tebėra menkas. Atsižvelgiant į tai, kad įvairovė yra svarbus inovacijų skatinimo veiksnys, bus skatinamas aktyvesnis šių profilių atstovų dalyvavimas. Komisija taip pat sieks aktyvesnio moterų novatorių dalyvavimo ir sieks lygybės bei įtraukties tikslų (pvz., skaitmeninio prieinamumo)⁴⁷.

6 VEIKSMAS. 2022 m. pirmąjį pusmetį Komisija, bendradarbiaudama su Europos inovacijų taryba ir kitais suinteresuotaisiais subjektais, pradės įgyvendinti **inovacijų inkubatorių**, kuris remis naujas technologijas ir formuos **dvejopo naudojimo inovacijas**. Komisija taip pat remis **tarpvalstybinius gynybos inovacijų tinklus**, kurie išbandys civilinio sektoriaus technologijų aktualumą ir remis atsakingas inovacijas gynybos sektoriaus vertės grandinėse. Be to, šiais veiksmais bus sprendžiamas dabartinio civilinių ir gynybos inovacijų aplinkos susiskaidymo, įgūdžių trūkumo, taip pat lygybės ir įtraukties tikslų klausimai.

7 VEIKSMAS. Nuo 2021 m. birželio mėn. Komisija kartu su valstybėmis narėmis steigs Kibernetinio saugumo kompetencijos centrą, iš atitinkamų ES programų ir priemonių skirdama reikiamus išteklius. Komisija sieks stiprinti centro, EGF ir ES kosmoso programos, susijusios su **kibernetiniu saugumu ir kibernetine gynyba**, veikimo sinergiją, kito sektoriaus technologijų perėmimą ir tarpsektorinį technologijų išplatimą, kad būtų sumažintas pažeidžiamumas ir padidintas veiksmingumas.

8 VEIKSMAS. Nuo 2022 m. pirmojo pusmečio, siekdama remti **perversmines technologijas**, Komisija pristatys novatoriškas finansavimo formas, kad paskatintų netradicinių subjektų dalyvavimą, pritrauktų startuolius ir skatintų sprendimų kryžmaveiką, remdamasi ES programų ir priemonių, įskaitant Skaitmeninės Europos programos ir EGF, teikiamomis galimybėmis.

8. Sinergijos ir kryžmaveikos skatinimas įgyvendinant pavyzdinius projektus

⁴⁷ Komunikatas „Lygybės sąjunga. 2020–2025 m. lyčių lygybės strategija“, COM(2020) 152 final.

Civilinių, gynybos ir kosmoso pramonės sinergijos skatinimo būdas – pradėti pavyzdinius projektus, kuriais bus remiamos ypatingos svarbos technologijos ir pateikiami svarbių visuomenės ar strateginių uždavinių sprendimai. Pavyzdiniai projektai teikia didelių sinergijos ir kryžmaveikos galimybių: programos lygmeniu (pvz., papildomi kvietimai teikti pasiūlymus, skirti panašioms sritims, siejantys viešųjų pirkimų poreikius su moksliniais tyrimais, finansavimo sinergija); pasitelkiant technologijas (pvz., dvejopo naudojimo technologijas, ypač kai technologinės parengties lygis yra žemas) ir inovacijas bei MVĮ (pvz., sudarant palankesnes sąlygas naujai sąveikai su gynybos ir saugumo pramone).

Tarpsektorinės sinergijos pagrindas yra kelios ES finansuojamos iniciatyvos, be kita ko:

- Europos infrastruktūros tinklų priemonė, pagal kurią bus bendrai finansuojami dvejopos paskirties transporto infrastruktūros projektai, kuriais siekiama didinti civilinį ir karinį judumą;
- GALILEO, kuri teikia paslaugą valstybinėms institucijoms, o ta paslauga būtų galima pasinaudoti gynybos tikslais;
- „Copernicus“, pagal kurią teikiamos aplinkos apsaugos ir saugumo paslaugos, kuriomis įvairios naudotojų bendruomenės reguliariai pasinaudoja civiliniais ir gynybos tikslais, visų pirma taikomosios programos, kaip antai atitikties ES teisei tikrinimas ir vykdymo užtikrinimas (pvz., dėl aplinkos apsaugos reikalavimų laikymosi užtikrinimo ir nusikalstamumo);
- SESAR (Bendro Europos dangaus oro eismo valdymo mokslinių tyrimų programa), kurioje nagrinėjami lankstaus civilinio ir karinio bendradarbiavimo techniniai sprendimai siekiant kuo labiau išnaudoti oro erdvę;
- ES kosmoso stebėjimo ir sekimo (SST) paslaugos nacionaliniams ir komerciniams palydovų operatoriams, naudojantiems nacionalinius išteklius;
- į gynybą orientuoti saugių ir tvarių energetikos modelių (pvz., energijos gamybos, kaupimo, efektyvumo ir valdymo) moksliniai tyrimai, kuriais didinamas atsparumas ir veiklos efektyvumas vykstant klimato kaitai;
- Konsultacijų forumas dėl tvariosios energetikos gynybos ir saugumo sektoriuje⁴⁸, taip pat planuojami bendri veiksmai su EGA siekiant nustatyti kliūtis atsinaujinančiųjų išteklių energijos plėtojimui jūroje gynybos veiklai skirtose srityse ir pagerinti sambūvį⁴⁹;
- medicinos pagalba ir ChBRB veikla, kuri i) remiama pagal „rescEU“ (pvz., su užterštomis medžiagomis sąlytį turėjusių ir infekuotų pacientų vežimas), ii) planuojama pagal EGF arba iii) remiama pagal ES sveikatos programą (pvz., bendri veiksmai, kuriais siekiama stiprinti sveikatos sistemos parengtį ir reagavimo į biologinius ir cheminius teroro išpuolius pajėgumus).

Siekdama užtikrinti, kad būtų išnaudotos visos šių iniciatyvų teikiamos galimybės, Komisija stebės jų įgyvendinimą ir nustatys, kaip būtų galima padidinti investicijų grąžą. Pavyzdžiui,

- Komisija užtikrins sinergiją su esamomis ES įstaigomis, programomis ir priemonėmis vykdamas parengiamuosius veiksmus, kurie bus pradėti 2021 m. siekiant įsteigti ES

---

⁴⁸ <https://cordis.europa.eu/project/id/882171>

⁴⁹ ES jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos potencialo išnaudojimo žengiant į neutralaus poveikio klimatui ateitį strategija, COM(2020) 741 final.

reagavimo į ekstremalias sveikatos situacijas instituciją (HERA)⁵⁰, be kita ko, sprendžiant kylančias biologines grėsmes žmonių sveikatai ir įtraukiant darbą, susijusį su Europos biologinės gynybos atsaku;

- Komisija sieks stiprinti gynybos ir civilines investicijas kibernetinių, debesijos, procesorių ir kvantinių technologijų srityse;
- siekdama geriau spręsti šiandienos saugumo problemas⁵¹, Komisija sieks padidinti didelių investicijų į transeuropinę saugiu ryšių infrastruktūrą (TESTA) panaudojimą. TESTA visoje ES sudaro sąlygas saugiam ES institucijų ir ES įstaigų bei agentūrų ir nacionalinių valdžios institucijų junglumui (įskaitant vaizdo konferencijas) gynybos ir saugumo srityje;
- įgyvendindama ES jūrų saugumo strategiją (ESJSS)⁵², Komisija toliau skatins civilinio ir gynybos darbo kryptis turinčių agentūrų (t. y. FRONTEX, Europos jūrų saugumo agentūros (EMSA), Europos žuvininkystės kontrolės agentūros (EŽKA) bendradarbiavimą ir remis suderintos civilinių ir karinių **jūrų saugumo** mokslinių tyrimų darbotvarkės įgyvendinimą. Civilinių ir gynybos sektorių bendradarbiavimas yra vienas iš pagrindinių principų, įtrauktų į ESJSS veiksmų planą⁵³, apimančių veiksmus, kuriais siekiama stiprinti civilinių ir karinių institucijų tarpusavio ryšius ir keitimąsi informacija jūrų srities bendroje keitimosi informacija aplinkoje (BKIA)⁵⁴; remti su civiline ir karine laivų statybos pramone susijusią sistemą ir stiprinti civilinį ir karinį bendradarbiavimą jūrų paieškos ir gelbėjimo srityje.

Be to, remdamasi preliminaria analize ir ES priemonėmis finansuotomis iniciatyvomis, Komisija pradeda įgyvendinti tris pavyzdinius projektus:

- **„ES bepiločių orlaivių technologijos“**. Šiuo pavyzdiniu projektu bus siekiama didinti ES pramonės konkurencingumą šioje itin svarbioje technologijų srityje. Jame bus nustatytos kryžmaveikos sritys, kad gynybos projektuose galėtų būti pasinaudojama inovaciniais pokyčiais, atsirandančiais dėl MVĮ, veikiančių civilinių bepiločių orlaivių srityje, o civilinėje aeronautikoje – pokyčiais gynybos srityje. Visų pirma bus analizuojami patys bepiločiai orlaiviai, taip pat technologinių sudedamųjų dalių, reikalingų tolesniam bepiločių orlaivių eismo automatizavimui, kūrimas. Šis pavyzdinis projektas yra dalis bendro užmojo, kuris turi būti toliau detalizuotas „ES bepiločių orlaivių strategijoje 2.0“, kurią planuojama priimti 2022 m.⁵⁵, siekiant sudaryti sąlygas plėtoti ir naudoti šią technologiją ir paspartinti tolesnį jos plėtojimą ir naudojimą Europoje, taip sustiprinant technologinį suverenumą.
- **„ES kosminė pasaulinė saugios komunikacijos sistema“**. Šiuo pavyzdiniu projektu siekiama suteikti prieigą prie didelės spartos ryšio naudojant daugiaplovių kosmoso infrastruktūrą, įskaitant žemosios orbitos palydovus, ir papildyti „GALILEO/EGNOS“ ir „Copernicus“ trečiąja ES palydovine sistema. Integruojant kvantinio šifravimo technologijas, bus užtikrinamas itin saugus vyriausybinių ir komercinių paslaugų junglumas ir ryšys (pvz., geriau susiejant pagrindinę infrastruktūrą, remiant krizių valdymą, priežiūrą ir galimas masinės rinkos plačiajuosčio ryšio taikomas programas). Ji visiems Europoje suteiks prieigą prie didelės spartos ryšio ir užtikrins atsparią junglumo sistemą, leisiančią Europai

⁵⁰ Taip pat žr. 2020 m. lapkričio 11 d. „Europos sveikatos sąjungos kūrimas: ES atsparumo tarpvalstybinėms grėsmėms sveikatai didinimas“, COM(2020) 724.

⁵¹ Laikantis „Pirmojoje ES saugumo sąjungos strategijos pažangos ataskaitoje“, COM(2020) 797, nustatyto tikslo – skatinti skaitmeninės infrastruktūros atsparumą ir didinti parengtį nacionaliniu ir ES lygmenimis, stiprinant patikimus pajėgumus, kad būtų galima užkirsti kelią grėsmėms, jas nustatyti, į jas reaguoti ir jas švelninti.

⁵² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014JCO009&from=LT>

⁵³ https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/sites/maritimeaffairs/files/2018-06-26-eumss-revised-action-plan_en.pdf

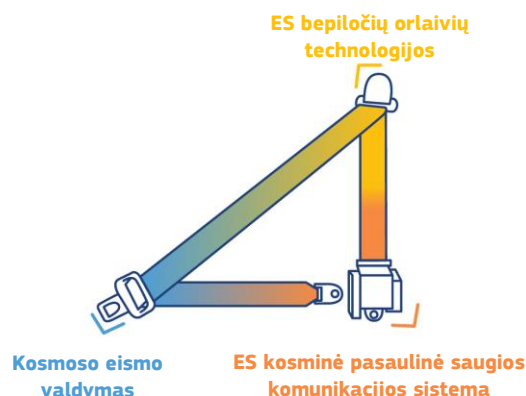
⁵⁴ <http://emsa.europa.eu/cise.html>

⁵⁵ Žr. 2020 m. gruodžio 9 d. „Darnaus ir išmanaus judumo strategija. Europos transporto kelias į ateitį“, COM(2020) 789, p. 15.

neprarasti ryšio, kad ir kas atsitiktų, įskaitant didelio masto kibernetinius išpuolius internete. Galiausiai tai bus geostrateginė infrastruktūra, kuri bus konkrečių partnerysčių, pavyzdžiui, su Afrika, pagrindas.

- **„ES kosmoso eismo valdymo strategija“.** Įgyvendinant šį pavyzdinį projektą bus parengti kosmoso eismo valdymo standartai ir taisyklės – jų reikia siekiant išvengti susidūrimų, kurie galimi dėl palydovų bei kosminių šiukšlių plitimo ir dėl kurių ES įranga kosmose galėtų nukentėti nuo katastrofiškų įvykių. Be to, kosmoso eismo valdymas padės išvengti rizikos, kad ne ES standartai taps norma, nes ši priklausomybė turėtų neigiamą poveikį Europos pastangoms pasiekti technologinį suverenumą. Ši pavyzdinė iniciatyva taip pat turėtų padėti kurti tarptautinį požiūrį į kosmoso eismo valdymą.

Kiekvienas pavyzdinis projektas galėtų iš esmės pakeisti padėtį dėl savo dydžio ar poveikio, taip pat dėl galimos naudos Europos technologiniam suverenumui ir platesnei visuomenei. Siekdama toliau plėtoti kiekvieną projektą, Komisija toliau analizuos MVĮ, startuolių ir mokslinių tyrimų ir technologijų organizacijų informaciją apie panaudojimo atvejus, technines charakteristikas, kokias ypatingos svarbos technologijas reikia naudoti, išlaidas ir galimas finansavimo priemones, valdymo struktūras ir novatoriškas idėjas (susijusias su technologija ar rinka). Tuo remdamasi Komisija nuspręs dėl galimų tolesnių veiksmų, susijusių su kiekvienu projektu, įskaitant, kai tinkama, pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų.

Technologijų veiksmų gairės, skirtos kai kurioms 5 skirsnyje nurodytoms ypatingos svarbos technologijoms, taip pat galėtų paskatinti būsimus pavyzdinius projektus.

Komisija pradeda intensyvesnį dialogą ir plėtojimo darbą, susijusį su trimis pavyzdiniais projektais, kurie gali tapti esminių pokyčių veiksniais. Atlikusi tinkamą analizę ir pasikonsultavusi su suinteresuotaisiais subjektais, Komisija nuspręs dėl galimų tolesnių veiksmų, įskaitant, kai tinkama, pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų.

9 VEIKSMAS. ES bepiloočių orlaivių technologijų projektas

10 VEIKSMAS. ES kosminės pasaulinės saugios komunikacijos sistemos projektas

11 VEIKSMAS. Kosmoso eismo valdymo projektas

9. Veiksmų įgyvendinimas

Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su Europos Parlamentu ir Taryba, prižiūrės šio veiksmų plano įgyvendinimą. Ji skirs ypatingą dėmesį veiksmingesniam ir efektyvesniam politikos prioritetų (teminės politikos ir politikos, kuria skatinamas bendras konkurencingumas ir moksliniai tyrimai bei inovacijos) įgyvendinimui, kartu užtikrindama kuo didesnę ES programų ir priemonių suderinamumą ir sinergiją.

Siekdama ilguoju laikotarpiu skatinti civilinės, gynybos ir kosmoso pramonės kryžmaveiką, Komisija stebės konkrečią kiekvieno iš 11 išvardytų veiksmų pažangą ir kas dvejus metus pateiks pažangos ataskaitą. Kiekvieno veiksmo įgyvendinimo tvarkaraštis bus suderintas su atitinkamų ES priemonių planavimu.